

Bộ Công nghiệp với việc tăng cường công tác an toàn - vệ sinh lao động - phòng chống cháy nổ

*TS. Nguyễn Phạm Thúc,
Cục Kỹ thuật ATCN, Bộ Công nghiệp*

Bộ Công nghiệp đã coi việc đảm bảo an toàn là một trong những yếu tố quan trọng góp phần phát triển sản xuất ổn định và bền vững.

Phát huy những kết quả đạt được trong “Năm an toàn Công nghiệp 2003”, ngay từ đầu năm 2004, Bộ trưởng đã có cuộc họp rút kinh nghiệm, đánh giá những thành tích đạt được trong năm 2003 về công tác an toàn- vệ sinh lao động- phòng chống cháy nổ và chủ trương tiếp tục đẩy mạnh công tác này trong năm 2004 một cách thiết thực, từ cơ sở sản xuất, tạo ra một phong trào sâu rộng từ công tác quản lý nhà nước đến những hoạt động cụ thể tại các đơn vị sản xuất, từ các cơ quan quản lý TW đến địa phương, từ Tổng công ty (TCty), Công ty (Cty) đến các đơn vị thành viên.

Bộ Công nghiệp phối hợp với Công đoàn Công nghiệp Việt Nam (CĐCNVN) tổ chức phát động các đơn vị sản xuất kinh doanh trong ngành sản xuất công nghiệp (TW, địa phương, các khu công nghiệp, ngoài quốc doanh) thực hiện các hoạt động hưởng ứng TLQG AT-VSLĐ-PCCN lần thứ VI (2004) với mục tiêu:

“Nâng cao một bước về nhận thức, ý thức trách nhiệm của người sử dụng lao động và người lao động, chấp hành đúng các quy định pháp luật về bảo hộ lao động (BHLĐ), bảo đảm an toàn — vệ sinh lao động - phòng chống cháy nổ (AT-VSLĐ - PCCN); phòng ngừa sự cố máy móc, thiết bị, tai nạn lao động (TNLĐ) và bệnh nghề nghiệp (BNN) nhằm bảo vệ tính mạng, sức khoẻ người lao động, bảo vệ tài sản Nhà nước và tài sản công dân; tăng cường công tác quản lý, kiểm tra để ngăn chặn và giảm TNLĐ, sự cố thiết bị, cháy nổ; nhất là TNLĐ chết người trong toàn ngành công nghiệp, tiếp tục phát huy những thành tích đạt được trong năm 2003 đưa công tác an toàn- vệ sinh lao động - phòng chống cháy nổ có những tiến bộ vững chắc, ổn định trong năm 2004 và những năm tiếp theo”.

Sau mười tháng thực hiện chủ trương của Bộ Công nghiệp, Ban chỉ đạo về an toàn-vệ sinh lao động- phòng chống cháy nổ của BCN đã phối hợp chặt chẽ với Công đoàn Công nghiệp Việt Nam chỉ đạo các doanh nghiệp trong toàn ngành công nghiệp phấn đấu thực hiện trong năm 2004 và đạt được kết quả sau đây.

1. Về củng cố và nâng cao vai trò trách nhiệm, hiệu quả làm việc của bộ máy làm công tác AT- VSLĐ- PCCN

a) Hoàn thiện và tăng cường hoạt động của Ban chỉ đạo Tuần lễ quốc gia về AT-VSLĐ-PCCN nhằm tập trung chỉ đạo các doanh nghiệp, đơn vị thuộc Bộ thực hiện các mục tiêu đặt ra.

b) Hướng dẫn, chỉ đạo các Sở Công nghiệp về chuyên môn, nghiệp vụ để làm tốt chức năng, nhiệm vụ của Sở là cơ qua tham mưu giúp Ủy ban nhân dân Tỉnh, Thành phố thực hiện chức năng quản lý nhà nước về các lĩnh vực có liên quan đến an toàn công nghiệp, Vật liệu nổ CN và các lĩnh vực công nghiệp khác theo phân cấp tại địa phương.

c) Bộ Công nghiệp và Công đoàn Công nghiệp Việt Nam đã hướng dẫn các TCTy, Công ty, các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất kinh doanh và kiểm tra việc thực hiện công tác Bảo hộ lao động trong doanh nghiệp, bảo đảm quyền tham gia và kiểm tra, giám sát của tổ chức công đoàn, tăng cường, củng cố mạng lưới an toàn, vệ sinh viên.

2. Về tiếp tục hoàn chỉnh, sửa đổi, bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật về AT-VSLĐ-PCCN

Đáp ứng yêu cầu phát triển ngày càng tăng và đảm bảo an toàn sản xuất công nghiệp, công tác soạn thảo và ban hành các văn bản liên quan đến kỹ thuật an toàn đã được đẩy mạnh. Bộ đã chỉ đạo đẩy mạnh công tác rà soát, hệ thống hoá, hoàn chỉnh, bổ sung, biên soạn mới các văn bản pháp quy, đồng thời đã đề xuất với các cơ quan có thẩm quyền của Nhà nước hoàn chỉnh, bổ sung, sửa đổi hoặc biên soạn các văn bản mới phù hợp với tình hình sản xuất và các cơ chế chính sách hiện tại. Trong năm 2004, Bộ CN đã chỉ đạo sửa đổi, soạn thảo mới hàng trăm văn bản quy phạm pháp luật về an toàn điện, an toàn hoá chất, giám sát điện năng, an toàn mỏ, dầu khí, các thiết bị - máy móc có yêu cầu an toàn nghiêm ngặt về an toàn lao động và an toàn đặc thù, vật liệu nổ công nghiệp. Đặc biệt có "Quy định tổ chức và hoạt động của lực lượng cấp cứu mỏ chuyên trách" đã ký ban hành và các dự thảo "Thông tư hướng dẫn về quản lý, sản xuất, kinh doanh cung ứng và sử dụng VLNCN", "Nghị định xử phạt hành chính trong lĩnh vực VLNCN", "Quy phạm an toàn trong khai thác và chế biến đá lộ thiên",...

Tuy nhiên, việc xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật vẫn còn chậm. Hiện nay vẫn còn thiếu những quy định, quy trình, quy phạm trong nhiều hoạt động công nghiệp, còn thiếu những quy định về xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực an toàn cho một số hoạt động công nghiệp; thiếu các quy định pháp luật về hệ thống bộ máy kiểm tra, thanh tra chuyên ngành trong các lĩnh vực công nghiệp. .

3. Về tăng cường đầu tư đổi mới công nghệ - thiết bị theo hướng tăng cường kỹ thuật an toàn

Bộ đã chỉ đạo tập trung đầu tư đổi mới công nghệ cho những ngành nghề có tiềm ẩn nhiều nguy hiểm, độc hại như than, điện, thép, hoá chất, xây dựng công nghiệp... theo hướng tăng cường kỹ thuật an toàn, ngăn chặn khả năng xảy ra tai nạn cho người lao động như áp dụng rộng rãi công nghệ khai thác sử dụng cột chống thuỷ lực đơn và giá thuỷ lực di động ở các mỏ hầm lò, dàn chống mềm cho vỉa dày dốc đứng, các hệ thống cảnh báo an toàn khí CH₄; sử dụng máy xúc thuỷ lực gầu ngược khi khai thác xuống sâu ở mỏ lộ thiên, áp dụng máy combain khâu than và máy com bain đào lò vào các mỏ hầm lò vùng than Quảng Ninh; các nhà máy nhiệt điện khí và than đã áp dụng công nghệ đốt tiên tiến, có hiệu suất cao đồng thời giảm thiểu nồng độ phát thải NO_x, SO_x ra môi trường; tiếp nhận chuyển giao công nghệ kiểm soát và xử lý triệt để bã chất thải ô nhiễm; làm chủ các công nghệ cao, phức tạp của kỹ thuật truyền tải 500KV; áp dụng công nghệ tin học, tự động hoá trong toàn bộ khâu quản lý điều hành hệ thống điện và quản lý kinh doanh điện; kỹ thuật sửa chữa trên đường dây nóng (hot-line); hoàn thiện thiết bị và công nghệ sản xuất axit H₂SO₄, HCl, ac quy; bổ sung thiết bị và công nghệ mới trong sản xuất bột giặt, chất tẩy rửa; dây chuyền thiết bị công nghệ mới tiên tiến để sản xuất NPK; đổi mới thiết bị cán ép, tạo hình, lưu hoá giảm mài mòn và tăng độ toả nhiệt của lớp; các phương pháp thiết kế và gia công cơ khí với sự trợ giúp của máy tính (CAD/CAM); sản xuất các máy hàn cắt laser điều khiển tự động bằng chương trình số ...

Đổi mới công nghệ đã có những đóng góp to lớn, vừa mang ý nghĩa kỹ thuật - kinh tế, vừa tăng cường công tác kỹ thuật AT-VSLĐ-PCCN trong sản xuất, bảo vệ tính mạng cho người lao động, phù hợp với đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước trong quá trình đổi mới, tăng cường công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. .

4. Về đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục về AT-VSLĐ-PCCN cho người sử dụng lao động và người lao động

Bộ CN và Công đoàn CNVN đã thành lập Ban Chỉ đạo, Tổ thường trực và hướng dẫn các Tổng Công ty, các doanh nghiệp và các đơn vị trực thuộc để triển khai rộng khắp Tuần lễ quốc gia về AT-VSLĐ-PCCN trong toàn ngành nhằm phát động sâu rộng phong trào quần chúng lao động, nâng cao ý thức trách nhiệm của người sử dụng lao động và người lao động chấp hành đúng quy định pháp luật về BHLĐ, đảm bảo an toàn- vệ sinh lao động-phòng chống cháy nổ,

phòng chống tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, bảo vệ tài sản Nhà nước và tài sản công dân, góp phần ổn định và phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Trong suốt tháng 3/2004, tại trụ sở cơ quan Bộ và các đơn vị đã tổ chức treo băng rôn, khẩu hiệu, trên các tạp chí trong ngoài ngành có đưa tin và đăng bài về hưởng ứng TLQG về AT-VSLĐ-PCCN lần thứ VI (Tạp chí CN, Than, Điện, Xây dựng, Tạp chí BHLĐ, □).

Ban CĐ của Bộ Công nghiệp đã cử các thành viên đến dự các hoạt động hưởng ứng NATCN2003 & TLQG về AT-VSLĐ-PCCN lần thứ VI tại các đơn vị được chọn làm trọng điểm tổ chức các hoạt động này: Tổng Công ty Điện lực, Thép, Than, Xây dựng Công nghiệp. Tổng số người tham dự các buổi lễ phát động trên đây vào khoảng 5.000 người..

Nhìn chung các TCTy, Cty, các doanh nghiệp và các đơn vị trong ngành đã hưởng ứng và triển khai tốt các hoạt động hưởng ứng NATCN2003 & TLQG AT-VSLĐ-PCCN lần thứ VI và thu được nhiều kết quả thiết thực, có ý nghĩa trong việc nâng cao hiểu biết, ý thức trách nhiệm của người sử dụng lao động và người lao động phòng ngừa sự cố, tai nạn lao động, cháy nổ và bệnh nghề nghiệp.

Bộ CN đã chỉ đạo Cục KTATCN phối hợp với các cơ quan liên quan làm báo cáo tổng kết 3 năm (2001-2003) về công tác an toàn-vệ sinh lao động-phòng chống cháy nổ gửi đến các Tổng Công ty, Công ty trực thuộc và các Sở CN. Nhân dịp này, Bộ trưởng Bộ Công nghiệp đã tặng Cờ thi đua xuất sắc cho 21 tập thể, tặng Bằng khen cho 67 tập thể và 49 cá nhân đã có nhiều thành tích thi đua thực hiện Năm an toàn công nghiệp 2003 (Quyết định số 320/QĐ-VP và 321/QĐ-VP của Bộ trưởng Bộ Công nghiệp).

Bộ cũng chú trọng phối hợp thực hiện các hoạt động của các Chương trình khác như Tuần lễ quốc gia về Nước sạch và vệ sinh môi trường, Tuần lễ an toàn vệ sinh thực phẩm, Ngày môi trường, Chương trình chống bệnh bụi phổi, Chương trình phòng chống bệnh lao phổi, Chương trình phòng chống tai nạn-thương tích, Chương trình phòng chống sốt rét, phổ biến Nghị định số 35/2003/NĐ-CP về PCCC, Hội thảo Môi trường lao động công nghiệp, Hội thảo an toàn trong khai thác Than,...

Tại những thời điểm bức xúc, Bộ trưởng đã ra Công văn nhắc nhở kịp thời gửi các TCTy, Công ty, các đơn vị thuộc Bộ, các Sở CN, có biện pháp hữu hiệu nhằm tăng cường công tác AT-VSLĐ-PCCN.

Nhờ vậy, các TCTy, Cty, các doanh nghiệp và các đơn vị trong ngành đã hưởng ứng và triển khai tốt các hoạt động hưởng ứng TLQG AT-VSLĐ-PCCN lần thứ VI và thu được nhiều kết quả thiết thực, có ý nghĩa to lớn trong việc nâng cao hiểu biết, ý thức trách nhiệm của người sử dụng lao động và người lao động, góp phần giảm được số tai nạn lao động, cháy nổ do sự thiếu hiểu biết và làm bừa làm ẩu gây ra và ngăn ngừa các bệnh nghề nghiệp.

5. Về tăng cường công tác kiểm tra và tự kiểm tra việc chấp hành và xử lý các vi phạm qui trình, qui phạm kỹ thuật an toàn, chế độ chính sách BHLĐ của các đơn vị trong toàn ngành công nghiệp

Từ đầu năm 2004 đến nay, Bộ chỉ đạo thực hiện trên 60 cuộc kiểm tra các cơ sở tại một số đơn vị của các TCTy trong ngành công nghiệp có tiềm ẩn nhiều mối nguy hiểm gây mất an toàn, dễ cháy nổ thuộc các ngành Than, Điện, Thép, Hoá chất, Xây dựng Công nghiệp, Dệt - May, Giấy...

Công tác kiểm tra toàn diện về AT-VSLĐ-PCCN đã được đẩy mạnh và cụ thể, thiết thực hơn, có chú ý phối hợp liên ngành với các thành viên là Công đoàn công nghiệp Việt Nam, đại diện Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Lao động-TBXH, Trung tâm Y tế- Môi trường lao động, các Vụ chức năng, Sở Công nghiệp, đại diện các Tổng công ty có đơn vị được kiểm tra.

Trong kiểm tra đã phát hiện những khâu yếu và yêu cầu cơ sở có biện pháp khắc phục trong thời gian hạn định và báo cáo Bộ về các kết quả thực hiện các kiến nghị của Đoàn kiểm tra.

Thực hiện Chỉ thị 05/2003/CT-BCN và Chỉ thị số 10/2004/CT-BCN của Bộ trưởng Bộ Công nghiệp, các TCTy, nhất là những TCTy trọng điểm, đã có kế hoạch cụ thể đẩy mạnh công tác tự kiểm tra, kiểm tra theo tháng, quý, kiểm tra chuyên đề, kiểm tra chéo, tổng kiểm tra công tác AT-VSLĐ-PCCN. Qua kiểm tra đã nâng cao một bước ý thức trách nhiệm của các đơn vị trong việc chấp hành đúng các quy định pháp luật về bảo hộ lao động, thực hiện kế hoạch năm về bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động, phòng chống cháy nổ; phòng ngừa sự cố máy móc-thiết bị, tai nạn lao động và bệnh nghề nghiệp và trách nhiệm báo cáo định kỳ, đột xuất về Bộ và đây là một trong những yếu tố quan trọng góp phần giảm số vụ sự cố, tai nạn lao động trong sản xuất công nghiệp.

Trong năm 2004 vấn đề kiểm tra việc thực hiện quản lý vệ sinh lao động, quản lý sức khoẻ người lao động và phòng chống bệnh nghề nghiệp đã được chú trọng hơn. Theo kết quả kiểm tra tại các đơn vị cơ sở do BCN quản lý hầu hết đều thực hiện đo kiểm tra các yếu tố môi trường lao động, 92-98% tổng số người lao động đã được khám sức khoẻ định kỳ. Các đơn vị đã ghi cụ thể việc thực hiện chế độ ăn ca, bồi dưỡng độc hại, chế độ nghỉ ngơi, điều dưỡng PHCN, các biện pháp và kinh phí dành cho cải thiện môi trường lao động: cải tạo nhà xưởng, thông gió, chiếu sáng, thoát nước, trang bị PTBVCN, □ trong Kế hoạch BHLĐ năm 2004.

6. Về công tác huấn luyện AT - VSLĐ - PCCN

Thực hiện điều nhấn mạnh của Bộ trưởng Bộ CN trong Chỉ thị 05/2003/CT-BCN tất cả các đơn vị cơ sở đã đưa vấn đề huấn luyện an toàn định kỳ vào “Kế hoạch BHLĐ năm 2003”. Do vậy, hầu hết đội ngũ công nhân trực tiếp sản xuất đều được huấn luyện định kỳ hàng năm về an toàn; các cán bộ quản lý được huấn luyện 2 năm 1 lần. Chỉ riêng trong tháng 3/2004 đã có trên 20.000 người được huấn luyện.

Cục KTATCN, các Trung tâm KĐKTATCN phối hợp với các Sở CN địa phương đã trực tiếp tổ chức nhiều lớp tập huấn chuyên đề về KTAT, PCCN cho các đơn vị cơ sở trong ngành với trên 6000 người tham dự.

Hiện đang đẩy mạnh công tác biên soạn hệ thống tài liệu, giáo trình, giáo án huấn luyện cho từng chuyên ngành để hoàn chỉnh và thống nhất trong toàn ngành.

7. Về tai nạn lao động

Chín tháng đầu năm 2004, theo thống kê chưa đầy đủ, chỉ tính trong số các đơn vị thuộc các Tổng Công ty, Công ty trực thuộc Bộ Công nghiệp đến tháng 9/2003 đã xảy ra trên 700 vụ tai nạn, sự cố trong sản xuất; trong đó có 33 vụ tai nạn chết người với 38 người chết [có 7 người chết do tai nạn giao thông (TNGT) và 1 chết do thiên tai (TT)]. Những đơn vị có nhiều tai nạn lao động chết người là Than (20 người), Thép (3 người), Xây dựng công nghiệp (6 người, trong đó có 2TNGT và 1TT), Điện (3 người).

Tai nạn lao động chết người có xu hướng gia tăng. Số người chết do tai nạn lao động ở ngành Than 10 tháng đầu năm 2004 (20 người) đã cao hơn số người chết trong cả năm 2003 (17 người). Tổng Công ty XDCNVN số người chết chủ yếu tại các Công ty Xây lắp điện. Có đơn vị trong những năm gần đây ít xảy ra tai nạn lao động chết người, năm nay số người chết tăng đáng kể như TCTy Thép VN (3 người).

Nguyên nhân cơ bản để xảy ra tai nạn lao động là do nhận thức về công tác AT-VSLĐ-PCCN chưa đầy đủ, kể cả trong cán bộ quản lý và công nhân trực tiếp sản xuất, vì vậy ý thức phòng ngừa tai nạn xảy ra chưa thường trực. Trên 70% TNLĐ chết người vẫn là do người lao động vi phạm quy trình quy phạm kỹ thuật, nhưng sự vi phạm này có nguyên nhân do sự đôn đốc, kiểm tra giám sát công tác AT-VSLĐ-PCCN của các cấp nhiều chỗ còn thiếu chặt chẽ, kém hiệu quả và xử phạt chưa nghiêm.

TỔNG HỢP TÌNH HÌNH TAI NẠN CHẾT NGƯỜI

Năm	Tai nạn lao động									Chết TN điện trong dân
	Tổng số vụ	Tổng số người	Trong đó							
			Chết		Nặng		Nhẹ		Chết TN GT	
			Số vụ	Số ngư ời	Số vụ	Số ngư ời	Số vụ	Số ngư ời		
2003	1198	1201	35	36	162	163	938	938	18	200
10 tháng 2004	> 700	-	33	38	-	-	-	-	7 + 1TT	>100

Tai nạn điện trong dân cũng vẫn xảy ra nhiều. Theo báo cáo của 25 tỉnh đến nay đã có trên 100 người chết, đặc biệt nghiêm trọng là Đồng Nai (12 người chết), Thái Bình (10 người chết), Nam Định (10 người chết), Cần Thơ (6 người chết), Quảng Bình (6 người chết). Chết người do tai nạn điện nông thôn chủ yếu do người dân thiếu hiểu biết về điện, vi phạm hành lang an toàn lưới điện, sử dụng điện không đúng mục đích (dùng điện để đánh cá, chống trộm, bẫy chuột□).

Nhìn chung, có thể thấy rằng công tác an toàn- vệ sinh lao động- phòng chống cháy nổ của Bộ Công nghiệp đã được quan tâm đúng mức và đã đạt được những kết quả đáng khích lệ. Chỉ còn gần 2 tháng nữa sẽ kết thúc năm kế hoạch 2004, nhằm thực hiện tốt Chỉ thị số 05/2003/CT-BCN và Chỉ thị số 10/2004/CT-BCN và các văn bản có liên quan để số vụ TNLĐ, sự cố, cháy nổ trong sản xuất được giảm đến mức tối thiểu, đặc biệt không để xảy ra các vụ tai nạn lao động nghiêm trọng và chết người trong khi nhịp độ sản xuất những tháng cuối năm rất khẩn trương, Bộ CN đã có thông báo số 182 / TB- KTAT yêu cầu:

- Các đơn vị phải tiếp tục giáo dục thường xuyên nhằm nâng cao tính tự giác của người lao động trong việc đảm bảo an toàn cho bản thân và đồng đội của mình.

- Giám đốc các doanh nghiệp phải đặc biệt quan tâm và chịu trách nhiệm trước pháp luật về an toàn trong sản xuất.

- Cần phải được phát huy hơn nữa vai trò Công đoàn trong chỉ đạo hoạt động của mạng lưới AT-VSV.

- Tăng cường công tác tự kiểm tra của cơ sở coi đây là việc quan trọng nhất, có hiệu quả cao nhất và cần thực hiện thường xuyên nhất.

- Khi xảy ra các sự cố, tai nạn nhất thiết phải khai báo, kiểm điểm, xác định đúng nguyên nhân, có biện pháp khắc phục không để xảy ra tai nạn tương tự, xử lý nghiêm đối với tổ chức, cá nhân có sai phạm theo đúng các quy định của pháp luật.

Bộ cũng yêu cầu các Tổng Công ty, Công ty và các doanh nghiệp kịp thời động viên, khen thưởng, khuyến khích vật chất cho các cá nhân, đơn vị thực hiện tốt công tác sản xuất và an toàn để thiết thực góp phần phát triển sản xuất một cách bền vững, vì an toàn chính là niềm hạnh phúc lớn lao của mọi người lao động./.